

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANITÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28.

A csecsemővédelem és az iskola.

Irta: Szobolovszky János.

Tudjuk, hogy a mostani kultuszminiszter úr legbuzgóbb, legtevékenyebb munkása, szószólója annak az országos jellegű és hazafias érdekű mozgalomnak, amely a csecsemővédelemre irányul. Nemrég Kassán járt ebben a fontos ügyben, esetelte és körvonalozta azokat a feladatokat, sürgős, elodázhatatlan teendőket, amelyek nemzetünk létével függnek össze. A szózat, amely a miniszter ajkáról hangzott el, mindenekelőtt a magyar tanitóságot érinti. Ha az iskola kezébe veszi az ügyet, sokkal többet tehet a kitézött cél megvalósítása érdekében, mint bármely más intézmény, szociális avagy politikai tényező. Mert annyi bizonyos, most országos jellegű tények eléggé világosan igazolják, hogy a nagymérvű gyermekhalálozás oka leginkább a *tudatlanságban* és a *közönyben* gyökerezik. Hiába küzd a társadalmi, politikai élet a tudatlanság ellen, kevesebbet ér el, sőt sokkal kevesebbet, mint az iskola. A kénszter, a törvény, a büntetés és éfélé intézkedés legfeljebb csak az okozatot érinti, de az okot nem. Azért a *kultúra* fejlesztése, terjedése, demokratizálása legsikeresebb eszköze a csecsemővédelmi mozgalomnak. Az iskolát nem érheti a mulasztás vádjá, mert hisz eddig is dolgozott ebben az irányban. Hogy a cél kevésbé sikeres, inkább a tantervnek róható fel bűnül. Az egészségtan tanítása csak a legszükségesebb dolgokra vonatkozott. Inkább elméleti részeket fejteget, hogysen gyakorlati, az életből merítettek. Itt a csecsemővédelemről sehol sem találunk adatokat. A tanuló többet tanul az állattanból, az állatvédelemről, mint az ember-tanból, amelyhez a csecsemővédelem is tartozik. Az Állat- és Madárvédő Liga minden évben valóságos missziót teljesít a maga érdekében. Tanulsa-gos füzeteket ad ki, melyeket a tanulóifjuság olvas. Ez helyes is. De miért ne lehetne az embervédelemről is hasonlóképp cselekedni? Az állat-madárvédelemről külön iskolai ünnepélyek szólnak, de az embervédelemről is megfellekdeztek. A gazdasági ismétlőiskolák is a jelzett nyomokon haladnak. A tanuló sokat tanul a csirke, borjú, csikó, sertés stb. neveléséről, de a gyermeknevelés csak igen szűk keretben érvényesül. A földművelésügyi miniszter ingyen könyveket, füzeteket oszt ki a gazdaság közt, amelyek apróra foglalkoznak a gazdasági állatokkal. Miért nem gondoskodik a kormány az ember, a csecsemő érkörével foglalkozó

füzetekről, könyvekről is, melyeket szintén vagy ingyen, vagy mérsékelt áron kellene a nép között terjeszteni. Akár a kultusz-, akár a belügy- vagy a szociális miniszter részéről. A csecsemőápolás kérdését, illetve anyagát igen kényes dolognak találták az iskolában. Keresték a kiindulási pontokat; itt-ott valóságos allegorikus képekbe öltöztették; azt hitték, hogy az egyenes, közvetlen út meg-mételyezi a 12—15 éves leány tiszta lelkét. A kerülő-utak nem vezettek a kitézött célhoz; számos titok maradt, melynek nyitját másutt keresték a leányok. Az élet nem vezet sötét, kétes értelmű utakon, hanem feltárja a valót. Az iskolának pedig az életből kell merítenie anyagát.

A csecsemőhalálozás legnagyobb százaléka, mint érintettük is, a tudatlanságban gyökerezik. A nép nines tisztában az egészség szabályaival, nem tudja azokat követni, alkalmazni. Ha ismerné az egészség általános szabályait, akkor azokat a gyermeknevelésnél is értékesítené. A mostani rendelet kijelöli az utat, amelyen az iskola egészségének haladnia kell. De előre vigyázzunk, nehogy ez a ténykedés a pusztá *elméletbe* fulladjon be! Keveset beszéljünk, de annál többet mutassunk, tegyünk. Kiindulási pontunk maga az élet legyen. Ha a faluban, városban gyakori a csecsemő- és gyermekhalálozás, derítsük ki az *okot* és szöjjük bele a tanításba. Fejtegessük a «miért» és «hogyan» kérdését! Hasonlóképp cselekedjünk akkor, hogyha valamely ragályos betegség üt ki a faluban, városban. Tanítsuk meg a tanulót az óvintézkedés, az óvakodás legfőbb szabályaira. Amit tanítunk, azt a gyakorlatban is érvényre kell emelnünk.

Azt hiszem, hogy a kultuszminiszter legújabb rendelete sokat segít a bajokon, mert a tanítónak lépten-nyomon alkalma van az emberi egészség szabályait felszínre hozni. Ebben tehát nem is kételkedünk. Azonban baj, hogy az iskola sok helyütt elébe vág a tanító eme működésének. Ott, ahol egy-egy teremben 80—100 tanuló tartózkodik, az egészség szabályai nem tudnak érvényesülni. Az iskola túlszűfolttsága, az iskola berendezése, felszerelése, a világítás, fűtés s egyéb tényezők háttérbe szorítják a példát, melyet a tanulónak kellene követnie. A városi iskolák közelebb állnak e feladathoz. Amde hány helyen van az a bizonyos folyosó, ruhatár, ahova a megázott felsőruhák kerülnek? A falusi iskolák legnagyobb százaléka nélkülözi a legszükségesebb tényezőket, melyek nélkül hiába tanítjuk az egészségtant, nem jutunk a kívánt célhoz. E rendelet kapcsán meg kell szüntetni az egész-

ségesorbító hibákat, hogy az iskola minden tekintetben példányképe legyen az egészségvédelemnek, melyet a tanulónak kell követnie!

Reformeszmeék.

Irta: *Pilez Sandor.*

Még tombol a vihar. A háború veszes hullámai még nagyok, de nyomukban mindig hangosabban, egyre vágyóbban lépnek fel a békétörökvések. Már dereng: itt a béke hajnala!

A társadalom minden rétege siet elhelyezkedni, igyekszik a béke munkáinak alapjait lerakni, hogy a boldog haza megteremtésére irányuló nagy munka, a béke első pillanatától intenzíven folyhasson.

A nép nevelését teljesítő népiskolának is be kell rendezkednie, hogy a jövő készen találja. És amikor nemzetünk kulturális értékelését halljuk, nemes büszkeség tölt el annak tudatától, hogy a nemzet egyetemének kulturális haladása: a népnevelés alapvető munkásainak érdeme. De ugyanez érezzük, hogy a népiskolára a jövőben még fokozottabb feladatok várnak!

A népiskola feladata lesz, hogy a nemzet általános műveltsége, szellemi képessége értékelésénél esetleg felmerült aggályokat is felismerje és célirányos munkálkodásával megszüntesse, a hiányokat pótolja.

Fokozni kell a szellemi képzést, a nevelést a falusi népiskolákban!

A mezőgazdasággal foglalkozók nagy számánál szűnik meg a szellemi képzés ama legfontosabb korban, amidőn általános tapasztalat szerint legnagyobb szükség volt az irányító szellemi hatásokra. Az ifjúság 15 éven túl, tehát a legfontosabb életszakában, amikor jellembeli önállósága kezd kialakulni, marad ügyszólva teljesen magára minden tudatos nevelő-tanítás nélkül. Ifjúsági egyesület, ismeretterjesztő felolvasások stb. általánosan célt nem érő toldozás-foldozások, munkájuk többé-kevésbé kárbavesztett fáradság. A fiatalság nem veszi komolyan s a felnőtt alapismeret hiányában nem tudja a továbbképzés anyagát felfogni és aztán hamarosan megunja az egészet. Sőt a rendszeres foglalkoztatás hiányában még az írás-olvasást is csaknem elfelejti. Már pedig e társadalmi osztály, mely munkájával első sorban segíti elő a nemzet gazdasági helyzetének emelkedését, megérdemli, hogy több rendszeres gond fordítassék szellemi továbbművelésére. Tanulni szeret a nép, csak folyton éreznie kell a ráhatást, mely mintegy kényszerítse a tanulásra.

A népnevelésben e kiáltó ürt ki kell tölteni! Kötelező tanulási jelleggel kell összetartani az ifjúságot egész a katonakorig, melynek a katonáskodás betetőzője legyen; azután következék a szabad tanítás, így lehet majd irányítani, fejleszteni tudását társadalmi úton.

De ezzel kapcsolatban a tanítói kar jelen beosztása is reformálásra vár! Az annyi sokoldalúságot, annyi élettapasztalatot, önállóságot igénylő falusi iskolák vezetését tapasztalt tanfériakra kell bízni; nem a fiatal tanítókra, kik a képzőből hozott tudással teljesen helyt állanak több tanerős iskolánál, hol továbbképzésére irányított találnak tapasztaltabb kártaikban és a társadalomban. Igen, ott a helye a kezdőtanítónak s nem az osztatlan falusi iskolákban.

A jelen beosztás mellett hány szép tehetségű fiatal tanító jut tönkre, lesz átlag emberre, mert mint 18—20 éves fiatalember — tele bár ambícióval és tudással — bekerül az elhagyatott faluba, hol a tudás, a szellemi fokmérő alfaja és omegája ő maga; a hivatás pedig egyszerre annyiféle teendőt rótt reá, hogy gondok és aggodalmak között csak kísérletezik jobbra-balra, míg egy utat kítapos magának, melyet — sok elfogultsággal — egyedül tart helyesnek.

Minket, hitfelekezeti tanítókat, mint a falusi iskolák vezetőjének nagy többségét, elsősorban érint a kérdés. Sok-sok fáradsággal végzett munkánkat nem szabad kárba veszni hagynunk. Mi sürgessük, hogy a népoktatás mai rendszerében fennálló hiányok pótolhassanak. A népnevelés rendszere egészítsék ki, hogy teljes lehessen!

Fehér galamb, békegalamb, topj le, topj le nálunk!

Irta: *Jósvay Gábor.*

Fehér színű galambocska
Hosszú útra szálla...
Nagy útjának fáradalma
Bár csak bírná szárnya!
Rónán-síkon, hegyen-völgyön,
Tengereken által
Sokfelé kell eljutnia
S mindenütt várják vágyval,
Forró kívánsággal.

Napkeletről kelt útjára
Ez a galambocska,
Mint annyi sok vérző szívben
Reményt keltő posta:
Lesi, várja e galambkát
A nagy világ népe,
Hon imázza, hogy útjában
Semmi baj se érje,
Szerencse kísérje.

Napkeletről nyugatnak tart
Ez a galambocska,
Szájában a békeségnek
Olaj-ágát hozva,
Ha a küzdők és szenvedők
Millióin állna,
Békehírnök galambocska
Bárhova is szállna,
Nyugalmat találna.

Lövészárkok és harcterek
Vitéz, hősi népe,
A legyőző s a legyőzött
Szívügya a béke.
Szülő, testvér, özvegy, árva
Gyásszal, vagy reménnyel
A béke szent nyugalma
Vár epedő hévvel,
A dolgozó néppel.

Fehér galamb, kedves galamb,
Topj le, topj le nálunk!
Ellenfeleinkkel szemben
Győzelmesen állunk,

Ellenségünk talán szálj
Pozdorjává törne,
Kifolyt vérünk sok jutalma
Majd bőségben jönne,
De... te szállj e földre!

Békét hozó galamboeska,
Csak te topj le nálunk,
Te éretted gonoszoknak
Szívöl megbocsájtunk.
A sok galád megtanulta
Kardunkat becsülni,
Áskálódást a jövőben
Félve fog kerülni
S kegyünknek örülni.

Lemondunk a győzelemnek
Sok-sok jutalmáról,
Elállunk a bosszútól és
Jogos megtorlástól;
Bántalmakat elfeledve
Csak magunkén állunk,
Fehér galamb, békegalamb,
Topj le, topj le nálunk...
Ne hiába várjunk!

Betlehemi kis Jézuska,
Békesség királya!
Fehér színű galambkának
Hints áldást útjára.
A békének szent áldását
Add, hogy elnyerhessük
S születésed emléknapját
Vigan szentelhesük,
Igy ünnepelhesük!

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A **Kilencs Honvédek** c. tábori újság karácsonyi száma albumszerű kiadásban, gazdag tartalommal fog megjelenni. Az érdekes harctéri újságot számos harctéri felvétel és karrikatura fogja díszíteni. Ezen szám vezetőcikkét Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök írta. Az újság többi érdekes harctéri leírásai és egyéb cikkei, állandó rovatai és szép-irodalmi részei között Kővári Gyula színművész katonatréfáját is közli. A számos vers, alkalmi történet, katonahumor stb. stb. mind-mind nagyon értékessé teszik az újság ünnepi számát, melynek jövedelme szintén az ezred özvegy- és árvaalapját növeli. Ezen szám ára 1 K; aki 2 koronát küld be a kiadóhivatal címére: Tábori posta 425, az az eddig megjelent számokat is megkaphatja. A lap előfizetési ára a jövő év első negyedére 2 K. A karácsonyi szám iránt nagy az érdeklődés, miért is ajánlatos megrendelési előjegyzést kérni a szerkesztőségnek. A tanítók, valamint az általuk gyűjtött előfizetők előfizetési után minden 2 koronától 50 fillért a hősi halált halt tanítók özvegy- és árvaalapjának juttat a szerkesztőség. E kettős nemes célt a kath. tanítói kar szíves jóindulatába ajánljuk.

Pártoljuk ifjusági lapjainkat! A Regnum Marianum ifjusági lapjainak új évfolyamai a kezdődő iskolai évvel most indulnak meg. A *Zászlónk* a magyar ifjuság havi folyóirata. Mindent, ami a diákéletet gazdagíthatja és megtölti a diáklelkét nemes tartalommal. Előfizetési ára egy évre 4 korona. A *Zászlónk Diáknaplója* a diáktudományok rövid

foglalata. Irodalmi, fizikai, technikai, földrajzi, művészeti, történelmi újdonságokat, humort és ismereteket egyenesen ad. Ára 1.50 K. A *Zászlónk* előfizetőinek 1.10 K.

A *Nagyasszonyunk* a fejlődő magyar lányok havi folyóirata. Tanít, nevel, szórakoztat, de mindig a komoly szeretet hangján. Előfizetési ára egy évre 4 korona. A *Kis Pajtás* a kis fiúk és kis lányok kezébe való. Havonként kétszer jelenik meg, tele versekkel, komoly és vidám mesével. Előfizetési ára egy évre 4 korona. Az összes lapok kiadóhivatala: Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Mutatványnyal szívesen szolgál a Regnum Marianum kiadóhivatala.

Meghívás.

A Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottsága f. év december hó 28-án (pénteken), a Szent-István-Társulat termében

közgyűlést

tart, melyre t. Címet tisztelettel meghívja

az Elnökség

A közgyűlés sorrendje:

December hó 28-án délelőtt 9 órakor szentmise a Szent-István-Társulat kápolnájában; fél 10 órakor az Országos Kath. Tanügyi Tanács tart ülést, melyen a közgyűlés tárgyait előkészíti és a beadott indítványokat véleményezi;

delután fél 3 órakor közgyűlés a következő tárgysorozattal:

1. Megnyitó. (A tanítóhősök emlékének megörökítése.)

2. Elnökségi jelentés a Tanács háborús működéséről, előterjesztések a kath. tanítóképzők részletes anyagbeosztására és a kath. polg. iskolák rendtartására vonatkozó bizottsági munkálatokról.

3. A hadiárva neveltetésének szervezése.

4. A tanítói fizetés egységesítése és nyugdíjtörvény revíziója.

5. A nevelő-oktatás korszerű feladatai az iskolában és az iskolán kívül.

6. Nőnevelésünk időszerű kérdései.

7. Magyarországi Kath. Tanítók Országos Szövetségének alapszabályai.

8. Beérkezett indítványok.*
Budapest, 1917. december 4-én.

Hazafias üdvözléssel:

Ember Károly,
világi elnök.

Giesswein Sándor dr.,
egyházi elnök.

Kocsán Károly,
helyettes titkár.

Mézes János,
helyettes titkár.

* F. évi december 26-ig beküldendők az elnökséghez.

ségersorbító hibákat, hogy az iskola minden tekintetben példányképe legyen az egészségvédelemnek, melyet a tanulóknak kell követnie!

Reformeszék.

Irta: *Pilcz Sandor.*

Még tombol a vihar. A háború vészes hullámai még nagyok, de nyomukban mindig hangosabban, egyre vagyóbban lépnek fel a béketörekvések. Már dereng: itt a béke hajnala!

A társadalom minden rétege siet elhelyezkedni, igyekszik a béke munkáinak alapjait lerakni, hogy a boldog haza megteremtésére irányuló nagy munka, a béke első pillanatától intenzíven folyhasson.

A nép nevelését teljesítő népiskolának is be kell rendezkednie, hogy a jövő készen találja. És amikor nemzetünk kulturális értékelését halljuk, nemes büszkeség tölt el annak tudatától, hogy a nemzet egyetemének kulturális haladása: a népnevelés alapvető munkásainak érdeme. De ugyanekkor érezzük, hogy a népiskolára a jövőben még fokozottabb feladatok várnak!

A népiskola feladata lesz, hogy a nemzet általános műveltsége, szellemi képessége értékelésénél esetleg felmerült aggályokat is felismerje és célirányos munkálkodásával megszüntesse, a hiányokat pótolja.

Fokozni kell a szellemi képzést, a nevelést a falusi népiskolákban!

A mezőgazdasággal foglalkozók nagy számánál szűnik meg a szellemi képzés ama legfontosabb korban, amidőn általános tapasztalat szerint legnagyobb szüksége volna az irányító szellemi hatásokra. Az ifjúság 15 éven túl, tehát a legfontosabb életszakában, amikor jellembeli önállósága kezd kialakulni, marad ügyszólván teljesen magára minden tudatos nevelő-tanítás nélkül. Ifjúsági egyesület, ismeretterjesztő felolvasások stb. általánosan célt nem érő toldozás-foldozások, munkájuk többé-kevésbé kárvesszett fáradság. A fiatalság nem veszi komolyan s a felnőtt alapismeret hiányában nem tudja a továbbképzés anyagát felfogni és aztán hamarosan megunja az egészet. Sőt a rendszeres foglalkoztatás hiányában még az írás-olvasást is csaknem elfelejti. Már pedig e társadalmi osztály, mely munkájával elsősorban segíti elő a nemzet gazdasági helyzetének emelkedését, megérdemli, hogy több rendszeres gond fordítassék szellemi továbbművelésére. Tanulni szeret a nép, csak folyton éreznie kell a ráhatást, mely mintegy kényszerítse a tanulásra.

A népnevelésben e kiáltó úrt ki kell tölteni! Kötelező tanulási jelleggel kell összetartani az ifjúságot egész a katonakorig, melynek a katonáskodás betetőzője legyen: azután következzen a szabad tanítás, így lehet majd irányítani, fejleszteni tudását társadalmi úton.

De ezzel kapcsolatban a tanítói kar jelen beosztása is reformálásra vár! Az annyi sokoldalúságot, annyi élettapasztalatot, önállóságot igénylő falusi iskolák vezetését tapasztalt tanfériakra kell bízni; nem a fiatal tanítókra, kik a képzőből hozott tudással teljesen helyt állanak több tanerős iskolánál, hol továbbképzésére irányítót találnak tapasztaltabb kar-társaikban és a társadalomban. Igen, ott a helye a kezdőtanítónak s nem az osztatlan falusi iskolákban.

A jelen beosztás mellett hány szép tehetségű fiatal tanító jut tönkre, lesz átlag emberré, mert mint 18—20 éves fiatalember — tele bár ambícióval és tudással — bekerül az elhagyatott faluba, hol a tudás, a szellemi fokmérő alfája és omegája ő maga; a hivatás pedig egyszerre annyiféle teendőt rótt reá, hogy gondok és aggodalmak között csak kísérletezik jobbra-balra, míg egy utat kitapos magának, melyet — sok elfogultsággal — egyedül tart helyesnek.

Minket, hitfelekezeti tanítókat, mint a falusi iskolák vezetőjének nagy többségét, elsősorban érint a kérdés. Sok-sok fáradsággal végzett munkánkat nem szabad kárba veszni hagynunk. Mi sürgessük, hogy a népoktatás mai rendszerében fennálló hiányok pótoltságának. A népnevelés rendszere egészítessék ki, hogy teljes lehessen!

Fehér galamb, békegalamb, topj le, topj le nálunk!

Irta: *Jósvay Gábor.*

Fehér színű galambocska
Hosszú útra szálla...
Nagy útjának fátalmát
Bárcsak bírná szárnya!
Rónán-síkon, hegyen-völgyön,
Tengereken által
Sokfelé kell eljutnia
S mindenütt várják vággyal,
Forró kívánsággal.

Napkeletről kelt útjára
Ez a galambocska,
Mint annyi sok vérző szívben
Reményt keltő posta:
Lesi, várja e galambkát
A nagy világ népe,
Hón imázva, hogy útjában
Semmi baj se érje,
Szerencse kísérje.

Napkeletről nyugatnak tart
Ez a galambocska,
Szájában a békeségnek
Olaj-ágát hozva.
Ha a küzdők és szenvedők
Millióin állna,
Békehírnök galambocska
Bárhova is szállna,
Nyugalmat találna.

Lövészárkok és harcterek
Vitéz, hősi népe,
A legyőző s a legyőzött
Szívügye a béke.
Szülő, testvér, özvegy, árva
Gyásszal, vagy reménnyel
A béke szent nyugalomára
Vár epedő hévvel,
A dolgozó néppel.

Fehér galamb, kedves galamb,
Topj le, topj le nálunk!
Ellenfeinkkel szemben
Győzelmesen állunk,

Ellenségünk talán szálig
Pozdorjává törne,
Kifolyt vértünk sok jutalma
Majd bőségben jönne,
De... te szállj e földre!

Békét hozó galamboeska,
Csak te topj le nálunk,
Te éretted gonoszoknak
Szívbeli megbocsájtunk.
A sok galád megtanulta
Kardunkat becsülni,
Áskálódást a jövőben
Félve fog kerülni
S kegyünknek örülni.

Lemondunk a győzelemnek
Sok-sok jutalmáról,
Elállunk a bosszútól és
Jogos megtorlástól;
Bántalmakat elfeledve
Csak magunkén állunk,
Fehér galamb, békegalamb,
Topj le, topj le nálunk...
Ne hiába várjunk!

Betlehemi kis Jézuska,
Békesség királya!
Fehér színű galambkának
Hints áldást útjára.
A békének szent áldását
Add, hogy elnyerhessük
S születésed emléknepjét
Vigan szentelhessük,
Igy ünnepelhessük!

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A **Kilencs Honvédek** c. tábori újság karácsonyi száma albumszerű kiadásban, gazdag tartalommal fog megjelenni. Az érdekes harctéri újságot számos harctéri felvétel és karrikatura fogja díszíteni. Ezen szám vezetőcikkét Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök írta. Az újság többi érdekes leírásai és egyéb cikkei, állandó rovatai és szép-irodalmi részei között Kővári Gyula színművész katonatréfáját is közli. A számos vers, alkalmi történet, katonahumor stb. stb. mind-mind nagyon értékessé teszik az újság ünnepi számát, melynek jövedelme szintén az ezred özvegy- és árvaalapját növeli. Ezen szám ára 1 K; aki 2 koronát küld be a kiadóhivatal címére: Tábori posta 425, az az eddig megjelent számokat is megkaphatja. A lap előfizetési ára a jövő év első negyedére 2 K. A karácsonyi szám iránt nagy az érdeklődés, miért is ajánlatos megrendelési előjegyzést kérni a szerkesztőségnek. A tanítók, valamint az általuk gyűjtött előfizetők előfizetési után minden 2 koronától 50 fillért a hősi halált halt tanítók özvegy- és árvaalapjának juttat a szerkesztőség. E kettős nemes célt a kath. tanítói kar szíves jóindulatába ajánljuk.

Pártoljuk ifjusági lapjainkat! A Regnum Marianum ifjusági lapjainak új évfolyamai a kezdődő iskolai évvel most indulnak meg. A *Zászlónk* a magyar ifjuság havi folyóirata. Mindent, ami a diákéletet gazdagíthatja és megtölti a diák-lelkét nemes tartalommal. Előfizetési ára egy évre 4 korona. A *Zászlónk* *Diáknaplója* a diáktudományok rövid

foglalata. Irodalmi, fizikai, technikai, földrajzi, művészeti, történelmi újdonságokat, humort és ismereteket vegyessen ad. Ára 1.50 K. A *Zászlónk* előfizetőinek 1.10 K.

A *Nagyasszonyunk* a fejlődő magyar lányok havi folyóirata. Tanít, nevel, szórakoztat, de mindig a komoly szeretet hangján. Előfizetési ára egy évre 4 korona. A *Kis Pajtás* a kis fiúk és kis lányok kezébe való. Havonként kétszer jelenik meg, tele versekkel, komoly és vidám mesével. Előfizetési ára egy évre 4 korona. Az összes lapok kiadóhivatala: Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Mutatványnyal szívesen szolgál a Regnum Marianum kiadóhivatala.

Meghívás.

A Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottsága f. év december hó 28-án (pénteken), a Szent-István-Társulat termében

közgyűlést

tart, melyre t. Címet tisztelettel meghívja
az *Elnökség*

A közgyűlés sorrendje:

December hó 28-án délelőtt 9 órakor szentmise a Szent-István-Társulat kápolnájában;
fél 10 órakor az Országos Kath. Tanügyi Tanács tart ülést, melyen a közgyűlés tárgyait előkészíti és a beadott indítványokat véleményezi;

delután fél 3 órakor közgyűlés a következő tárgysorozattal:

1. Megnyitó. (A tanítóhősök emlékének megörökítése.)
2. Elnökségi jelentés a Tanács háborús működéséről, előterjesztések a kath. tanítóképzők részletes anyagbeosztására és a kath. polg. iskolák rendtartására vonatkozó bizottsági munkálatokról.
3. A hadiárva neveltetésének szervezése.
4. A tanítói fizetés egységesítése és nyugdíj-törvény revíziója.
5. A nevelő-oktatás korszerű feladatai az iskolában és az iskolán kívül.
6. Nőnevelésünk időszerű kérdései.
7. Magyarországi Kath. Tanítók Országos Szövetségének alapszabályai.
8. Beérkezett indítványok.*

Budapest, 1917. december 4-én.

Hazafias üdvözléssel:

Ember Károly,
világi elnök.

Giesswein Sándor dr.,
egyházi elnök.

Kocsán Károly,
helyettes titkár.

Mézes János,
helyettes titkár.

* F. évi december 26-ig beküldendők az elnökséghez.

TÁJÉKOZTATÓ.

Kincstári iskolák fentartása kérdésében min. döntés.
Kivonat a szatmári egyházmegye XII. sz. körleveléből. A kincstári iskolák jellege és a kincstárnak ezen iskolákra nézve fennálló jogai és kötelezettségei tekintetében folytonosan merültek fel viták és kellemetlenségek.

A vallás- és közoktatásügyi miniszternek következő határozata igen értékes, elvi jelentőségű megállapításokat tartalmaz és előforduló esetekben jól felhasználható.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől. — 3115. VII. d/917. sz. — Szepesvármegye tek. közigazgatási bizottságának. Löese.

A vita tárgyát képező szomolnoki elemi népiskola rk. hitfelekezeti jellegű kincstári elemi népiskola. Ennek az iskolának a jogi értelemben vett fentartója, szomolnoki róm. kath. hitközség, amely mint ilyen az iskola törvényszerű fentartásáért és működéséért, valamint a tanítók irányában az illetmények rendes kiszolgáltatásáért közvetlenül felelős. Az iskola fentartójával, a szomolnoki róm. kath. hitközséggel szemben a kir. kincstárt és Szomolnok politikai községet az általuk eddig is állandó gyakorlattal szolgáltatott hozzájárulások további kiszolgáltatásának kötelezettsége terheli. A kir. kincstárt az iskola tanítóinak alkalmazása körül eddig is állandóan gyakorolt jogok (kinevezés joga) továbbra is megilletik. Az iskola fentartási költségéhez való hozzájárulás arányának (amint az a kir. kincstár és Szomolnok polit. község között megoszlik), valamint a hozzájárulás mértékének és módjának megállapítása külön közigazgatási eljárás tárgya, amely az érdekeltek kérelmére a tek. közigazgatási bizottság előtt indítandó meg. A tárgyat megállapítható, de az érdekeltek között nem is vitás, hogy a kérdéses iskola a szomolnoki róm. kath. hitközség által az 1876. évi XXVIII. t.-c. 9. §-a értelmében választott hitfelekezeti iskolászéknek és a róm. kath. egyházmegyei főhatóságnak a közvetlen vezetése és igazgatása alatt áll; megállapítható továbbá és nem is vitás, hogy az iskola fentartási költségeit az 1868. évi XXXVIII. t.-c. hatálybalépését megelőző idő óta állandóan fentartott gyakorlattal a kir. kincstár, illetőleg ennek jogán a m. kir. földművelésügyi miniszter a tanítók alkalmazásának, kinevezésének jogát is gyakorolja. A tek. közig. bizottság jogorvoslattal megtámadott határozatában ezt az iskolát **csupán** róm. kath. hitfelekezeti jellegűnek mondotta ki, lényegében azzal az indoklással, hogy az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 10. §-a kincstári elemi népiskolát nem ismer. Az 1868. XXXVIII. t.-c. óta alkotott népoktatási törvények közül azonban az 1907. évi XXVI. t.-c. 24. §-a, az 1913. évi XVI. t.-c. 31. §-a, valamint az 1912. évi XXXV. t.-c. 2. §-a, 9. pontja is kifejezetten kincstári elemi népiskolákról rendelkezik és ezeknek a rendelkezéseknek értelmében ahhoz, hogy az egyébként jellegükben nem érintett iskolák kincstáriaknak jelöltenek meg, külön jogkövetkezmények is fűződnek. Az idézett törvényhelyek rendelkezéseinek, valamint az 1907. évi XXVI. t.-c. miniszteri indokolása vonatkozó részének egybevetéséből kitűnőleg a kincstári iskolák lényeges ismérve az, hogy az iskolát a kincstár tartsa fenn, vagy segélyezze és hogy tanítóját a földművelésügyi, vagy pénzügyi miniszter nevezzék ki. Minthogy a jelen esetben ezek a körülmények vitán kívül felforognak, meg kellett állapítani, hogy a szó alatti — róm. kath. hitfelekezeti jellegű iskola **kincstári** iskola. Minthogy az 1907. XXVI. t.-c. 24. §-a utolsó bekezdése értelmében a kincstári iskolák eddigi jellege értelmetlenül marad: a kérdéses népiskolának róm. kath. hitfelekezeti jellege is megállapítandó volt. Az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 11. §-a csak a hitfelekezetteknek adja meg a felekezeti jellegű népiskolák fentartásának a jogát, ami azonban nem zárja ki, hogy az ilyen módon a törvény értelmében fentartóként jelentkező és így az iskola törvényszerű működéséért közvetlenül felelős hitfelekezettel szemben viszont kívül álló, más személyek (pl. kir. kincstár, politik. község, vagy egyesek) a felekezeti iskola fentartásához való

hozzájárulásra ne lehetnének kötelezve. Az idézett törvényes rendelkezés értelmében tehát az iskola fentartójaként a szomolnoki róm. kath. hitfelekezettel kellett megállapítani, a kir. kincstár és Szomolnok polit. község hozzájárulási kötelezettségét pedig nem közvetlenül az iskolával, hanem csupán a hitfelekezettel szemben lehetett kimondani; a hitfelekezet levén hivatva — iskolaszéke útján — a köteles hozzájárulások kiszolgáltatásáról és azok felhasználásáról az iskola törvényszerű fentartásáról gondoskodni, amiből folyik, hogy a tanítók illetményeik rendes kiszolgáltatása iránt csak a hitfelekezettel szemben támaszthatnak igényt. A kir. kincstár kötelezettségének megállapítása a tagadásba nem vett állandó hozzájárulási gyakorlaton, valamint a másolatban bemutatott 1781., 1789., 1814. és 1854. évi visitatio canonicák és az 1859. évi Schulfassio adatain alapul. Szomolnok polit. község hozzájárulási kötelezettsége hivatali elődöm 1911. évi 103.975. számú határozatával már megerősítést nyert. Végül a határozat rendelkező részében az iskolában működő tanítók alkalmazására (kinevezésére) vonatkozó megállapítás az 1907. évi XXVI. t.-c. 24. §-a utolsó bekezdése értelmében volt kimondandó. — Kelt Budapesten, 1917. évi április hó 5-én. — Dr. Jankovich Béla s. k.

HIREK.

Sebők Imre. A magyar kath. tanügynek mély gyászja van: Sebők Imre, az esztergomi r. k. tanítóképző igazgatója meghalt. Csak alig pár éve lépett kifejezetten a katolikus elemi népoktatásügy szolgálatába, de már mint neves és érdemes kath. tanferfiú. Igazi örömmel szolgált, hogy a katolikus tanítóképzés őt magáénak nevezhette. Mert és reméljük betegségéből a felgyógyulást, mert messzemenő tervei voltak közöttünk. És akik ismerték az ő nagy tudását és a szó igazi értelmében vett modern pedagógiai érzékét, meg voltunk győződve arról, hogy értékes, maradandó becsü eredményei lesznek működésének. Az isteni akarat másképpen rendelkezett. Kiszólitotta hűség-szolgáját a földi élet küzdelméből. A magyar tanügy bensőleg gyászolja az Úrnak immár az örökkévalóságba költözött szolgáját. Emlékét örökké hirdetni fogják irodalmi munkái és a székesfővárosnak egyik kiválóan elismert jeles intézménye: a Rákóczi-kollégium és a vele kapcsolatos érseki főgimnázium, melynek megalakításában tevékeny része volt és több éven át pedagógiai tudással igazgatta ezt a hézagpótló középiskolai intézetet. Áldott legyen emléke. Az ő. v. f. n.

Egy tanító temetése. Nagy részvételt temették el Herberth Gáspár hetvehelyi r. kath. tanítót. Ott volt egész Hetvehely község, azonkívül a filiálisokból és a szomszédos községekből is igen sokan. Az előljáróság is teljes számmal megjelent. A temetést Tihany János hetvehelyi plébános végezte Marton Sándor szentlőrinci és Fehér Ferenc bükkösi plébánosok segédletével. A háznál Tihany János plébános, a temetőben pedig Ruzsinszky József bakócai kántortanító mondott búcsubeszédet.

A gyermekvédelem a népiskolában. A közoktatásügyi miniszteriumban a közeli megvalósítás stádiumába lépett az a terv, hogy már a népiskolák növekedésével meg kell ismertetni az egészszegű, a csecsemőápolás és a gyermekvédelem ismeretét. E cél felé egy újabb lépését jelenti a közoktatási miniszteriumnak a hivatalos lap december 5-iki számában hirdetett pályázata, az elemi népiskolai tanítók használatára szánt ily rendeltetésű vezérkönyv megírására. A pályázat értelmében e vezér-

könyv módszeres feldolgozásban magában foglalja az elemi mindennapi népiskoláknak 1905. évi tantervében és az ehhez fűzött utasításokban, az ismétlődő iskolákban pedig a már kijelölt egészségügyi tananyagot. Ezenkívül részletesen példákkal is bemutatja, hogy az egyes tárgyak tanítása külön az egészségügy, a csecsemőápolás és a gyermekvédelem köréből mit és hogyan lehet a növendékekkel megismertetni; miként lehet a zsengekorú ifjúságban a maga és mások egészségével való törődést megalapozni. Ugyanez a vezérkönyv külön fejezetben adjon pedagógiai irányítást arra nézve is, miképpen kell azon egészségügyi csecsemő- és gyermekápolási anyagot feldolgozni, amelyet a miniszter az ügyben kibocsátott rendeletében az ifjúsági egyesületek munkaadóanyagául kitűzött. A legfeljebb 15 nyomtatott ívre terjedő vezérkönyv, idegen szavak nélkül, egyszerűen és világosan dolgozza fel az előírt anyagot és mindazt, amit az egészséges életre való nevelés az elemi népiskolától megkíván. Kívánatos, hogy jó rajzok vagy képek is legyenek a könyvben. A pályaműveket legkésőbb 1918. március 31-ikén kell postára adni a közoktatásügyi miniszterium címére. Pályadíj: 4000, 3000 és 2000 korona, amely összeg a szakértőkből alakítandó bíráló-bizottság véleménye alapján csupán abszolút értékű műveknek fog kiadatni.

Követésre méltó példa. A *győri és soproni* hitközségek képviselői, az iskolaszék e hitközségek által fenntartott róm. kath. népiskolák oktató személyzetének háborús segélyét az állami tanítók háborús segélyének összegéig kiegészítette. Ime, így becsüli a nemzeti kultúra munkásainak értékét a győri és soproni róm. kath. hitközség.

Kinevezés. A vallás- és közokt. m. kir. miniszter *Jakab* Aranka okl. kisdédóvónót a szegedszentmihályteleki állami kisdédóvódáshoz, *Berő* Kornélia okl. kisdédóvónót a csapi állami kisdédóvódáshoz, *Sebesi* Ida okl. kisdédóvónót a podolini állami kisdédóvódáshoz kisdédóvónóvé kinevezte.

Hadiköcsönjegyzés a vidéken. Nyirgyulaji tudó-

sítónk jelenti: a község lakosai közel 100.000 koronát jegyezték a VII. magyar hadikölcsönre. Többek között *Ivancsó* Agoston ny. gör. kath. tanító 10,000 koronát, *Mosolygó* Antal esperes 5000 koronát, *Pataky* László lelkész 5000 koronát, *Ivancsó* Jenő Ödön g. kath. tanító, szerkesztő 6000 koronát és tanítványai 300 koronát.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEL

P. J. Felhasználjuk. — **Cs. L.** Köszönet. — **Sz. A.** Válaszoltunk. 1. Megilleti a háborússegély április 22. október 22-ig a törvény azon rendelkezése alapján, hogy az özvegy félévig élvezi elhunyt férjének tanítói összes járandóságait. Nyugdíját az özvegynek és a gyermekek neveltetési pótlékát csak a lejárt félévtől kezdve folyósítják. Ezek alapján kell a kérdéseket megítélni. S így a N. L. és magunk is egy véleményen vagyunk. Ezen az alapon kapja a ruhabeszerzési segélyt és 6 éves fia és 8 éves leánykaja után a családi pótlékot. — **K. P.** Elintéztetett. — **T. J.** Forduljon az illetékes egyházi főtanfelügyelőséghez. — **Sz. A.** A választ megadtuk. **B. R.** Cikkét vártuk. — **W. R.** Kötelesek fizetni. — **Kodorkoti.** Az említett ügyekben az iskolaszék rendelkezéseit szorgalmazza. Előterjesztéseit a szabályzat is támogatja. — **P. J.** A szabálynak rendelkezése világos és határozott. Az ön értelmezése helyes. — **N. V.** Hivatalból intézik. Bejelenti az esetet. Október 1-től megkapja. **B. J.** Intézkedtünk. A cél, hogy eredményt biztosítsunk. — **S. G.** Igen, 1917. július 1-ről esedékes. — **B. M.** Megkapja összes járandóságainak 2/3 részét. — **Cz. J.** 1. Nem vonhatnak le a díjlevélben foglalt összegből semmit, tehát a 10% cseplési díjat sem. 2. Az 1907. évi XXVII. t.-c. és a hozzá kiadott utasítás megadja az eljárás módját. A törvény és utasítás teljes szövege megtalálható a Rendtartási Szabályzat függelékében. — **M. F.** A hitfelekezeti és községi tanítók csak saját személyükre élvezik a félárú jegy váltására jogosító arcképes igazolvány kedvezményét. Mozgalmunknak még nincs eredménye. — **B. B.** Az 1907. évi 27. t.-c. megállapítja a módját annak, hogy a terménybeli járandóság hogyan változtatható át készpénzfizetésre. — **M. J.** Hivatalból intézik el.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK.

A pályázati hirdetéseknel minden szó egyszeri közlési díja 6 fillér.

Esztergomi érseki megye.

A **tordamézi** róm. kath. iskolaszék helyettes tanítónőt keres. Adunk havi 125 koronát, bútorozott szobát, konyhát, kamrát, fűtést. Tót nyelv szükséges. Ovónők is pályázhatnak. Állás azonnal elfoglalandó. Kérvények *Trebaticzky Ernő* pléb. Nyitraperjésre címzendők.

1064 2—2

A **kurtakeszi-i** (Komáromm.) róm. kath. iskolához szabadságot tanítónőnk helyettesítésére okl. tanítónő keresetnek az állás azonnali elfoglalásával tanév végéig. Fizetése havi 130 kor., egy bútorozott szoba ágynemű nélkül. Rendes étkezés biztosítva. Az állás 1918. szept. 1-vel végleg megürül; ha a helyettes beválik, rendes tanítónővé meghívatik. *Nagy Péter* plébános iskolaszéki elnök.

1113 1—1

A **balonyi** (Győrm.) róm. kath. kántortanítói állásra *dec. 17-én* dél-10 órai própával pályázatot hirdetünk. Javadalma: Új lakás, mely 2 szoba, előszoba, konyha, éléskamra, kamra és szükséges gazdasági épületekből áll. 8⁹⁵⁷/₁₀₀₀ hold szántó, 1¹³⁷⁰/₁₀₀₀ hold rét, 976 négyzetöl nádasból álló földbirtok, 50 kéve rőzse. Minden gazdától 1/4 pesti méro buza és 30 fillér, zsellértől 1/8 méro

buza és 20 fillér párbér. Kb. 30 métermázsza. Alapítványok után 50 kor. Stóla kb. 300 kor. Államsegély alapfizetéshez 680 kor. Felmentésre jogcim meg van. *Iskolaszék.*

1141 1—1

A **szentmihályúri** (Nyitra) róm. kath. iskolaszék lemondás folytán üresedésbe jött kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása: természetbeni lakás és törvényes fizetés díjlevel szerint. Kötelessége egy osztályos osztály vezetése, ismétlők tanítása és az összes istentiszteleteknél kántori teendők elvégzése. Tót nyelv ismerete szükséges. Fölszerelt kérvények *dec. 31-ig Grancsics Mihály* iskolaszéki elnökhöz küldendők.

1137 1—1

Az **érsekleéli** iskolaszék egy róm. kath. helyettes-tanító, vagy tanítónői állásra pályázatot hirdet *dec. 31-ig*. Fizetése: lakás, kert és 800 kor. államsegély, mely kérvényezendő. Előnyben részesülnek, kik orgonálni tudnak. Pályázhatnak nyugdíjasok és ovónők is. Ersekleéli iskolaszéki elnök. U. p. Nagykeszi (Komáromm.). 1143 1—1

A **Erzsébetkőpölnai** (Pozsonym., vasuti állomás Báhony) róm. kath. iskolaszék betegség következtében szabadságot tanító helyettesítésére pályázatot hirdet. Az állás *1918. január 1-én* elfoglalandó. A kántori teendőkben jártasoknak előnye van a választásnál és stólajövedelmet

is kapnak. Csak okleveles tanerők (okleveles óvónők is), valamint nyugdíjas kántortanítók pályázhatnak. Díjazás 1918. május végeig: 1. havi 100 kor. községtől előre fizetve, 2. iskolaépületben szabad lakás; konyha és egy szoba, 3. lakás és tanterem fűtésére 7 méter keményfa, község költségén felaprítva. Helyettesítés tehát 1918. május végéig tart. Folyamodványok dec. 20-ig küldendők *Roszpál Antal* esperes címére Erzsébetkaplónára. 1148 1—1

Az udvardi (Komáromm.) róm. kath. iskolához két kiegészítő tanító kerestetik hadban álló tanítók helyettesítésére. Pályázhatnak férfi- és nőtanítók, óvónők is. Javadalmuk havonként 100—100 kor. s kiltatásba van helyezve a háborús államsegély. Van ezenkívül egy-egy szobás lakásuk, fűtés és takarítás. Állásaikat azonnal elfoglalhatják, de legkésőbb január első napjaiban el kell foglalniuk. A felszerelt kérvényeket *Siposs Antal Félle* iskolaszéki elnökhöz kell beküldeni. 1151 1—1

Egri érseki megye.

Miskolcra róm. kath. segédkántort keresek. Fizetése havi 120 kor. reggeli és ebéd. *Csima Béla* főkántor. 1099 2—2

Tiszabő (Szolnokm.) róm. kath. népiskolánál tanítónői állásra pályázat hirdetik. Javadalmazás: hitközségi penztárból 100 kor., a többi államsegély az 1913. évi XVI. t. c. szerint, törvényes lakbér és kertiletmény. Kötelessége díjlevél szerint. Választás 1918. jan. 5-én. Az állás választás után azonnal elfoglalandó. Okmányok: keresztlevél, oklevél, honossági, hajdonállapotot igazoló működési és esetleg hivatalos esküvől szóló bizonyítványok *Pál Ferenc*, iskolaszéki elnökhöz küldendők. 1145 1—1

Csanádi egyházmegye.

Gróf Karácsonyi Jenő uradalmi által fentartott rárosi és karátsonyirizstelepi róm. kath. jellegű kegyuri iskoláktól hadbavonult a két tanító és ezért egy helyettesítési állásra pályázat hirdetik. Fizetése évi 1000 kor. kézpénz és lakás. A szünet alatt a cséplésnél felügyelni tartozik amelyért még külön havi 120 K pótdíjazás jár. Hetenként 3 nap Rároson és 3 nap Karátsonyirizstelepen köteles az összes tantárgyakat tanítani. A szabályszertelen felszerelt s az iskolafentartóhoz címzett kérvények alulírott iskolaszéki elnökhöz dec. 23-ig benyújtandók. Nyugdíjas tanítók is pályázhatnak. *Bajdász Miklós* karátsonyifalvai (Torontálm.) plébános. 1125 1—1

Erdélyi egyházmegye.

A szerdahelyi róm. kath. elemi népiskola kántortanítói állására pályázatot hirdetek. Javadalma: 1. Kézpénzben: a) az egyház penztárból kántori-, földkártaletanítási-, fületmény és szentmise-alapok kamaja címén 263 kor.; b) az erdélyi róm. kath. iskola-alapból 210 K; c) a püspöki uradalmi penztárból 100 kor.; d) fizetés kiegészítő államsegély s arra jogosultnak korpótlék és háborús segély. 2. 9 hold 990 négyzetöl föld jövedelme 120 kor. és a pol. községtől 8 m² kemény tüzfifa 49 kor. értékben. Községi ipariskolai tanításért külön díjazásban részesül. Lakás: 2 szoba, konyha, kamra, csűr, istálló, sertésöl és konyhakerttel. Kötelessége a kántortanítói teendők lelkiismeretes végzése. Pályázati határidő: dec. 31. Szerdahely, (Szebenm.) *Husák Gyula* lelkész, iskolaszéki elnök. 1150 1—1

Türi róm. kath. iskolához helyettes kántortanító esetleg tanítónő kerestetik. Fizetése: évi 800 kor. törvényszerinti háborús segély. Lakás, félhold házikert, gazdasági épületek. Vagy, jövő januártól öt hónapi tanidőre: havi 160 kor. és lakás. Tanulók száma: 45. Pályázati határidő 1918. jan. 2-áig. Türi, u. p. Balázsfalva. 1142 1—1

Kalocsai érseki megye.

A nov. 18. számban leközölt regőcei pályázat határideje dec. 20-ig meghosszabbítatik azzal, hogy a megválasztandó köteles a Bajavidéki Tanítóegyesületbe belépni. 1116 1—1

Kassai egyházmegye.

A kurimai (Sárosm.) kéttanerős róm. kath. elemi népiskolához rendes tanítónői állásra 1918. jan. 8-ig pályázatot hirdetek. Javadalom: hitközségtől 510 kor., többi államsegély. Ha orgonálni tud, a háború tartamára mellékjövedelem. Választás jan. 10-én. *Madár János* lelkész, Kurima. 1140 1—2

A barkói (Zemplénn.) róm. kath. elemi népiskola tanítói állására pályázat hirdetik. Jövedelme: a hitközségtől 400 kor., a többi államsegély, törvényes lakás. A hitközségnél 2 hold szántóföld haszonélvezete biztosítható. Pályázati határidő jan. 3. Az állás azonnal elfoglalandó. Róm. kath. plébániahivatal, Ormező. 1149 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Apátkolosi (Nyitra) önálló tanítói állásra pályázat hirdetik dec. 23-ig. Illetmények törvényszerűek. Apátkolosi iskolaszéki elnök. 1115 1—1

Kovarezi (Nyitra) tanítónői állásra I—II. oszt. vezetésére pályázat hirdetik dec. 31-re. Illetmények törvényszerűek államsegéllyel. Lakáspénz 240 korona. Tüzelőanyag saját használatára 2½ öl keményfa. Kérvények Főt. *Bozák György* esperes-plébános úr címére Szolcsányba küldendők. 1126 1—1

A radoskai (Trencsénm.) tanítói állásra a «Népnevelő» 22. számában okt. 21-én megjelent pályázat határideje 1918. jan. 10-ig meghosszabbítatik. *Szvittek János* iskolaszéki elnök. 1138 1—1

Drétona (Trencsénm.) róm. kath. iskolaszéke a megüresedett másodtanítói, illetve tanítónői állásra pályázatot hirdet. Javadalma: a törvényben megállapított illetmény, melyből a hitközség 100 koronát fizet, a többi állami kiegészítés. Természetbeni lakás és 20 kor. kertiletmény. Tannyelv magyar, tót nyelv tudása előny. A folyamodványok az iskolaszékhez dec. 27-ig nyújtandók be. 1135 1—1

Pécsi egyházmegye.

A kisvejkai (Tolnam.) róm. kath. Iskolaszék pályázatot hirdet osztálytanítói állásra. Jövedelme: I. Alapfizetés: 1000 kor., melyből 600 kor. államsegély és 400 kor. a hitközségtől; II. Lakás- és kertválság címén évenként a hitközségtől 260 kor. Összes jövedelme: 1260 korona. Kötelessége díjlevél szerint. Nők is pályázhatnak. Kérvények *Faludi Ádám* plébános Závod u. p. Kisvejke (Tolnam.) címre küldendők. pályázati határidő dec. 20. 1103 2—2

A szebényi róm. kath. osztálytanítói állásra a «Népnevelő» okt. 21-iki számában közzétett fizetéssel és feltételek mellett kiírt pályázat dec. 25-ig meghosszabbítatik. Szebény (Baranyam.) *Takács Mihály*, iskolaszéki elnök. 1152 1—1

A nagybodolyai róm. kath. kántortanítói állásra az alábbi javadalmazással pályázat hirdetik. 1. Háromszobás lakás a szükséges melléképületekkel. 2. A hitközségtől 986 kor. 3. A polgári községtől 114 korona. 4. A főhercegi belyei uradalomtól 8 kor. 40 fill. és 8 mérő kétszeres. 5. 6 régi öl keményfa. 6. 8 hold szántóföld és 1 hold 588 öl rétnak haszonélvezete. 7. Szükséges malomfuvarok. Az összes jövedelem értéke a díjlevél szerint kétezerháromszázhuszonhat kor. és 70 fill. Ebből tisztán tanítói fizetés ezerháromszáznegyvenöt korona 20 fill., kántori hatszáznyolcvanegy kor. Temetési stóla nincs, csak a bucsúztatóért jár külön díj. A pécs egyházmegyei róm. kath. tanítóegyletbe való belépés kötelező. Magyarul és horvátul tudó okleveles és katonai szolgálatot nem teljesítő tanítók pályázhatnak. Próbaéneklés kívánatos. Utazási költség a próbaéneklésre nem térítetik meg. Hiteles okmányokkal felszerelt folyamodványok dec. 24-ig Baranyában a plébániahivatalnak küldendők. 1117 1—1

Az értényi róm. kath. iskolagondnokság az állami iskolához történt kinevezés folytán megüresedett III. sorszámu tanítói állásra dec. 25-ig pályázatot hirdet. Fizetése: iskolafentartó községtől havi előleges részletekben évi

600 kor., törvényes államsegély, két szobából álló lakás, lakáspótlék készpénzben 120 kor., kertilletmény készpénzben 20 kor. s egyik szobának természetbeni fűtése. Pályázhatnak képesített tanítók és tanítónők. Kötelessége díjlevél szerint. Kérvények okmányokkal (oklevél, keresztlevel, illetőségi bizonyítvány, esetleges működési bizonyítvány) felszerelten az iskolagondnoksági elnökhöz Értény (Tolnam.) küldendők. 1121 1—1

Az öttenarós **simontornyai** róm. kath. iskolánál a IV. sorszámú állás megüresedvén, arra *dec. hó 26-iki* határidővel pályázat hirdetik. Fizetés törvényes. Hitközségtől 400 kor. Lak és kertbér 260 kor., a többi államsegély. Kérvények iskolaszékhez. Állás jan. 1 én elfoglalandó. Pályázhatnak nők és férfiak. Kántorságban jártasság előny. 1124 1—1

A **faddi** (Tolnam.) róm. kath. iskolához jelen iskolai évre helyettesítő vagy tanítónő kerestetik. Fizetése havi 80 kor., háborús pótlék, lakás fűtéssel. Kérvények *dec. 20-ig* az iskolaszéknek benyújtandók. 1129 1—1

A **kisdárdai** (Baranyamegye) fiókközség róm. kath. kántortanítói állásra *dec. 25-ig* pályázatot hirdetik. Fizetése: lakás (2 szoba, 2 konyha, mellékhelyiségek), 600 □ öl kert; hitközségtől 640 kor.; dárdai uradalomtól 10 p. mérő kétszeres 54 kor. 64 fill.; és 8 kor. 40 fill. készpénz; a többi államsegély. Kötelessége díjlevél szerint; német nyelv bírása szükséges; pályázhatnak nők is. Folyamodványok a dárdai róm. kath. plébániahivatalhoz küldendők. **Gaál Sándor** plébános. 1130 1—1

Az **Uj-major** pusztai (Szakcsi plébániától 1 1/2 óra) tolnamegyei róm. kath. jellegű iskola megüresedett tanítói állásra férfi és nőtanítók számára pályázat hirdetik. Javadalom: 1132 kor. készpénz a bérlőktől havi előleges részletekben, 12 köbm. fa a házhoz szállítva, 68 kor. értékben. Fizetésbe be nem számítható járandóságok: természetben kiszolgáltatandó orvosi, gyógyszerész, malom és gyűlési fuvarok, napidíjak 158 kor. értékben, továbbá 400 □ öl kert (értéke 20 kor.), nemkülönben két szoba, konyha, kamra, istálló, felszer., padlás, pince, sertés- és baromfiolakkból álló lakás természetben. Értéke 240 kor. Az összes javadalom tehát 1618 kor. értékű. Kötelessége a püspöki «Rendszabályok»-ban jelzett oktatás, nevelés és vallásos életén kívül pünkösdi táján a pusztai népösszeírás adatait a plébánián kiszolgáltatni és a pécsegyházmegyei, valamint a kerületi tanítóegylet tagjává beleszámítani. Pályázati határidő *dec. 26.*, mely határidőig a felszerelt kérvények **Vithovits Ferenc** plébános szentsz. ülnökhöz nyújtandók be Szakacson. 1132 1—1

Lemondás folytán megüresedett **geresdi** (Baranyam.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetik. Jövedelme: 1. A hitközségtől 1200 kor. 1/4 évi előleges részletekben. 2. A pécsi püspöki uradalomtól 16 m² kemény hasábtüzi. 3. 203 □ öl szántó és 1072 □ öl rét haszonélvezete. 4. Természetbeni fuvarok, kettő Mohácsra, szükséges malom- és orvosi fuvarok, úgyszintén hivatalos fuvarok a politikai községtől. 5. Természetbeni lakás, két szoba, előszoba, 2 konyha, pince stb. szükséges mellékhelyiségekkel. 6. 265 □ öl kert haszonélvezete. 7. Stólajövedelem mintegy 50—60 kor. 8. Megfelelő államsegély. Kötelességei: díjlevél szerint. Tanítási nyelv magyar, de a kántoriak végzése miatt német nyelv tudása is szükséges. Pályázhatnak okleveles férfi és nőtanítók. Pályázati határidő és választás f. é. *dec. 20 án* d. e. 10 órakor, Gere-den előzetes énekpróbával a templomban. Kérvények alulirothoz Püspöklak (Baranyam.) posta helyben, intézendők. Vasuti állomás Rácmecske a pécsbátaszéki vonalon. **Liebbald Lajos** plébános, iskolaszéki elnök. 1136 1—1

A **magyarkeszii** (Tolnam.) róm. kath. elemi népiskolánál helyettes tanítói állásra *dec. 27-ig* pályázat hirdetik. Fizetése havi 120 kor., egy szobából álló lakás és egy öl tüzi. Pályázhatnak férfi- és nőtanítók és ovónők is. Kérvények a magyarkeszii iskolaszék elnökéhez intézendők. Élelmszer kiszolgáltatása biztosítva. 1139 1—1

Hetvehelyi (Baranyam.) róm. kath. iskolaszék halál- eset folytán megüresült kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: 1. törvényes lakás, 2. a hitközségtől

800 kor. fizetés negyedévi előlegben, 3. 24 kor. makkoltatási váltás a pécsi káptalantól, 4. 1202 □ öl szőlő teljes termőerőben (az idén 40 hektó szinbor), 5. 13 kat. hold 341 □ öl szántó föld és rét, 6. 437 □ öl háziker, 7. alapítványok után 16 kor., 8. 7 öl keményfa. 9. 200 K stólajövedelem. Kötelezettség a díjlevél szerint. A német nyelv ismerete feltétlenül szükséges. Pályázati határidő és választás *dec. 27-én* délután két órakor. Előzetes próbajáték kívánatik; esetleg az ünnepek alatt. Az állás azonnal elfoglalandó. Vasuti megálló helyben. A kérvények a róm. kath. iskolaszékhez címzendők. 1144 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A **somolnoki** róm. kath. kincstári iskolánál megüresedett tanítói állásra f. évi *dec. 25-ig* pályázat hirdetik. Jövedelem: egyezerkét száz kor. kezdő fizetés és törvényes lakbér. Kötelmei: a három alsó osztály egyikét és az ismételőket tanítani. Zenében való jártasság megkívánatik. Folyamodványok a nagyméltóságú földmívelésügyi miniszterhez címzve az iskolaszéknek nyújtandók be. 1119 1—1

Pelsőzre (Gömörm.) hadmentes róm. kath. kántortanító kerestetik. Törvénytiszta fizetés államsegéllyel, lakás ker. tel. Tanító- és ovónők is pályázhatnak. Kántorságot végzők előnyben. Pályázat *dec. 23.* **Iskolaszékhez.** 1114 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A **torbágyi** róm. kath. el. népiskolánál egy rüdes tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: alapfizetés a községtől 100 kor. Megfelelő államsegély; lakbér a községtől 240 kor.; kertilletmény a községtől: 20 kor. Kötelességeit a rendszabályok írják elő. Tannyelv magyar német. Kérvények *dec. 22-ig* küldendők: Plébániahivatal, Torbágy, Pestm. Állás azonnal elfoglalandó. 1127 1—1

Szepesi püspöki megye.

Klin ad nemesztői tanítónői állásra Népművelő 21. számában hirdetett pályázat 1918 *jan. 3-ig* meghosszabbították. **Iskolaszék.** 1122 1—1

A **felsőtehotai** (Árvam., vasuti állomás 3 km.) tót nyelv ismeretét igénylő róm. kath. tanítói (tanítónői) állásra *dec. 26-ra* pályázat hirdetik. Javadalmazása: készpénz 168 kor., 2 pozsonyi mérő rozs, 23 árpa, 20 zab, 25 burgonya, 12 bécsi mázsa szalma, 5 öl tüzi. 6. rét, legeltetés, összesen 342 kor. pénzgyenértékben. Új lakás, államsegély. Plébániahivatal, Parasztdubova, u. p. Dluha. 1118 1—1

A **vajkfalvai** róm. kath. kántortanítói állásra *dec. 28.* határidővel pályázat hirdetik. Törvényes fizetés. Természetbeni új lakás. Tót nyelv szükséges. Zenében jártas tanítónők is pályázhatnak. Róm. kath. plébánia. Szlatvin, u. p. Szepesolaszi. 1131 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Vastarkasfalvai róm. kath. iskolaszék osztálytanítói (női) állásra pályázatot hirdet. Javadalma egy butorozott szoba, 100 kor. lakáspótlék, 100 kor. a hitközségtől, 20 kor. kertilletmény, a többi államsegély. Kötelessége az I—II. osztály tanítása. Tannyelv magyar-német. Határidő 1918. *jan. 1.* **Iskolaszék.** 1120 1—1

Váci egyházmegye.

Jobbágyiban (Nógrádm., vasuti megálló) róm. kath. iskolának harmadik férfitanítói állása lemondás folytán megüresedett. Javadalma: lakás, kertpótlék 20 kor., törvényes fizetés államsegéllyel. Kötelessége: törvények és egyházmegyei szabályzatok betartásával a reabizott osztályokat és ismételőket tanítani és vallásosan nevelni. Okmányokkal felszerelt kérvények *dec. 23-ig* küldendők. **Iskolaszék.** 1123 1—1

A **kiskunhalasi** egyház helyettes kántort keres, lehet nő is. Fizetése havi 100 kor., lakás, fűtés, takarítás, az érvényben levő temetési és búcsúztatói stóla 50 %-a, havi átlag 50—100 korona. Állás azonnal elfoglalandó. **Gulyás Ferenc** plébános. 1134 1—1

Tanítónőt helyettesül keres 230 kor. havi fizetéssel III—VI. vegyes osztályok vezetésére az **alberti-i** róm. kath. hitközség. Pályázatok Róm. kath. plébánia, Irsa (Pestm.) címre küldendők. 1146 1—2

Veszprémi egyházmegye.

A **dabromi** róm. kath. elemi népiskolánál az osztálytanítói állásra **dec. 20-ára** pályázat hirdetik. Javadalom: 1. egy szobából álló lakás legszükségesebb butor-zattal és szabad fűtéssel, ágynemű, világítás az illető gondja, kerthelyiség, lakáspótlás 140 kor. 2. A község pénztárából 400 kor. havi előleges fizetés, a többi államségély. Kötelmei a díjlevél szerint. Állását a megválasztás után azonnal elfoglalni tartozik. Férfiak és nők pályázhatnak. Kérvények a plébániahivatalhoz Gogánfa (Zalam.) intézendők. 1128 1—1

Magyarszombathelyi (Veszprémm.) II. tanítói állásra orgonálni tudó tanerő kerestetik. Fizetés, e lakbère törvényes. Kötelessége a tanulók templomba, körmenetre vezetése, felügyelet, ismétlősök feles tanítása, kántori segítség és helyettesítés is. Választás **dec. 23.** Kérvények válaszbélyegekkel plébániára küldendők. 1133 1—1

Keresek pedálos harmóniumot megvételre. *Fischer Pál* Palánka, Bácska. 953 5—5

Sorozás — Szuronyroham.

Iskolai színjáték. 115 fillérért portómentesen küldi szerzője: **IVANCSÓ JENŐ ODÓN** néptanító Nyirgyulaj. 719—4

Ifjúsági színjátékok.

Iskolai, ifjúsági műkedvelői előadásra alkalmas, könnyen előadható, hatásos, jeles írók által írt szindarabok: A hadiárva. A Kárpátokban. Március 15. A honvéd. Teréz néni. Rákóczi lobogója. A muszka vőlegény. A honvéd szíve. Főhadnagy úr sarcol. A szabadság ünnepe. Az öreg honvéd. Talpra magyar! Erzsébet királyné emléke. A hazaáruló. Elnökválság. Az egész sorozat (15 szín darab) ajánlott küldéssel 12 kor. 5 szindarab 4-25 kor. Utánvételt 52 fillérrel több. Küldi: Pásztor József Budapest, I., Fehérvári-u. 35. 660 6—10

KARÁCSONYI ZENEMŰVEK!

Karácsonyi ének 1917-re 1-20 kor. — Karácsonyi ének 1916-ra 1-20 kor. — Karácsonyesti örömeinek 1-20 kor. — Jézus élete 1-20 kor. — C, G, D duda darabonként 1-20 korona — Á, É duda darabonként 75 fill. — 32 nagy ünnepi dallamos präludiumos könyv 5 kor. Kapható:

KONTOR ELEK BUDAPEST,
II., Lánchid-utca 2. szám.

«Ap. királyunk koronázása.»

Színmű 3 rövid felvonásban. Nemz. vidéken is pár nap alatt betanítható 2 kor. **Sorozás — Szuronyroham** = 1 kor. **Magyarok naptára** = 2 kor. A három együtt 4 korona. Portómentesen küldi: **Ivancsó Jenő** néptanító Nyirgyulaj. 1112 1—2

FERENC FERDINÁND ÉLETRAJZA.

Olvasóink figyelmébe melegen ajánljuk dr. Pacséry Károly **Ferenc Ferdinánd Életrajza** című művét. Diszes külsejénél és érdekesítő tartalmánál fogva különösen karácsonyi ajándéknak alkalmas. Kapható szerzőnél (Budapest III., Zsigmond tér 13.), ki postai befizetési lappal szolgál a megrendelőknek. Kapható még a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában is.

MAGYAR TANÍTÓK ORSZ. TAKARÉK-ÉS HITELSZÖVETKEZETE

BUDAPEST VIII., József-körút 8. szám.

Telefon: József 20—33.

Sürgőny cím: «Tanítóbank Budapest.»

Takarékbetétek kamatja 4¹/₂%. Pénztárjegyek kamatja 4³/₄%. (A kamat előre fizetve.) Üzletrészek osztaléka 5¹/₂%. Az intézet üzletfelei összes pénzügyleteinek lebonyolítására vállalkozik. 1011—2

HEGEDŰK.

Különböző csoportokban: **Straduari, Ruggeri, Maggini, Guarneri, Amati, Bergonci, Grancino, Pandolfi, Balestrieri, Gagliano, Gobbetti, Guadagnini, Storioni, Testori, Steiner, Thier** mesterek után kivitel szerint teljes felszereléssel és pedig: **Vonó. Álltarto. Hangtompító Hangolósíp. Gyanta. Hurokhuzatok 3 E, 2 A, 2 D, 1 G. Nyereg és tok. Hegedű formában I. csoport 20 kor., II. csoport 28., III. csoport 30., IV. csoport 36., V. csoport 40., VI. csoport 44., VII. csoport 50., VIII. csoport 56., IX. csoport 60., X. csoport 70., XI. csoport 80., XII. csoport 90.** Legfinomabb kivitelben 100 kor.-tól feljebb szállítja

STOWASSER cs. és királyi udv. szállító.

Az ország legnagyobb hangszergyára

vonós és fúvós hangszerekben.

BUDAPEST II., Lánchid-u. 5.

Ajánlja továbbá az általánosan elismert elsőrendű leghíresebb **harmonium-gyártmányokat.**

Árjegyzék bármely hangszerről ingyen küldetik.

Legrégibb cég. Alapított 1770.